

YABANCI SÖZCÜKLERİN DOĞAL DİL KONUŞMACILARINCA ALGILANIŞININ İNCELENMESİ

Nafi YALÇIN*

ÖZET

Son iki yüzyılda Batı Avrupa dillerinden Türkçeye yabancı sözcükler hızlı bir biçimde girmiştir. Dilde yabancı sözcük sayısının hızla artması, hem sözcük dağarcığının yabancılaşmasını, hem de dilin kendine özgü özellik ve kuralların bozulması gibi endişeleri beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada Türkçede kullanılmaya başlanan yabancı sözcüklerin anadil konuşmacıları tarafından nasıl algılandıkları; yabancı sözcüklerin “benimsenme” ve “yabancılık” oranlarının belli özellikler gösterip göstermediği ve eğitim düzeyi, cinsiyet ve meslek gibi özelliklerle ilişkisinin ne olduğu ele alınmıştır. Yabancı sözcüklere yönelik algılama biçimlerinin ve eğilimlerin belirlenmesinin, Türkçeye yabancı sözcüklerin girmesine karşı alınacak önlemlerin tespitinde yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Araştırma verilerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucunda, yabancı sözcüklerin dilde kullanılma süresi ve kullanım sıklığının sözcüklere yönelik doğal dil konuşanlarının sezgi, tutum ve eğilimlerini doğrudan etkilediği; eğitim düzeyi arttıkça doğal dil konuşmacılarının yabancı sözcükleri daha düşük oranda benimsediği ve nitelikli bir dil bilinci geliştirdiği; yabancı sözcüklerin benimsenme ve yabancılık düzeyleri ile cinsiyet ve meslek grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı, ancak dil bilincinin grup üyelerinin eğitim düzeyi ile yakından ilişkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı sözcük, doğal sezgi, algılama, benimseme ve yabancılık düzeyi, kökenbilim.

---

* Yrd. Doç. Dr. Melikşah Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü
nafiyalcin@yahoo.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

**ANALYSIS OF TURKISH NATIVE SPEAKERS'
PERCEPTION OF LOAN WORDS BORROWED FROM
WESTERN LANGUAGES**

ABSTRACT

There has been an influx of loan words into Turkish from Western European languages, especially from English for almost two centuries. Great increase in the number of loan words brings up worries about gradual change of phonological features and rules dominating the language. In this paper we consider how native speakers approach the loan words being used in Turkish and whether degrees of “acceptance” of and “alienation” from loan words show certain tendencies or not and finally what relationships there are between these tendencies and native speaker characteristics such as gender, job and educational level.

It is normally expected that native speaker intuition for loan words may vary according to their personal characteristics. By analyzing the tendencies of native speakers in perceiving loan words and by finding out the relationship between tendencies and characteristics we may come up with suggestions about attitudes to be assumed and measures to be taken against the use of loan words in Turkish.

Key Words: Loan words, native speaker intuition, acceptance of and alienation from loan words, etymology.

1. Giriş

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünyada ekonomi, siyaset, bilim, kültür, teknoloji ve iletişim alanlarında meydana gelen hızlı değişimler ve küreselleşme, Batı Avrupa dillerinden, özellikle İngilizceden Türkçeye yabancı sözcüklerin hızlı bir biçimde girmesine yol açmıştır. Dilde yabancı sözcük sayısının hızla artması, hem sözcük dağarcığının yabancılaşmasını, hem de dilin kendine özgü ses özelliklerinin zamanla değişmesi ve kuralların bozulması gibi endişeleri beraberinde getirmektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

1.1. Konu ve Amaç

Dile yabancı sözcük girişinin yoğunluğu, zaman dilimlerine ve çeşitli alanlara dağılımı, kaynak dillere göre sınıflandırılması birçok dilbilimsel çalışmada ele alınmıştır (Sezgin 2004; Emecan 1998). Fakat Türkçeye diğer dillerden giren sözcüklerin anadili Türkçe olan konuşmacılar tarafından nasıl algılandığı konusunda yeterli çalışmaların yapılmadığı görülmektedir. Bu boşluğu bir parça doldurmak üzere bu çalışmada Türkçede kullanılmaya başlanan yabancı sözcüklerin anadil konuşmacıları tarafından algılanışlarının belli özellikler gösterip göstermediği ve bunların eğitim düzeyi, cinsiyet ve meslek grubu gibi özelliklerle ilişkisinin belirlenmesi ele alınmıştır.

Türkçeye girmiş yabancı sözcüklerin “algılanışı” kavramından kast edilen; doğal dil konuşmacısının yabancı sözcüklere karşı duyduğu doğal bir sezgiye dayanan ve bu sözcükleri “benimseme” ya da “yabancı” olarak görme tutumudur.

Belli cinsiyet, eğitim düzeyi ve mesleklere ait dil konuşmacılarının yabancı sözcükleri nasıl algıladığını belirlemek üzere bir sormaca uygulanmıştır, katılımcıların sormacaya vereceği cevaplar veri olarak değerlendirilmiştir.

Türkçe ana dil konuşmacılarının bir biçimde dile diğer dillerden giren sözcükleri algımlarken cinsiyet, eğitim düzeyi ve meslek gibi özelliklere göre farklılıklar gösterdiği düşünülmektedir.

Türkçeyi ana dili olarak konuşan kimselerin yabancı sözcükleri algılama biçimlerinin ve eğilimlerinin belirlenmesinin, Türkçeye yabancı sözcüklerin girmesi durumunda takınılacak tutum ve duruşun tespitinde yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

2. Türkçede Yabancı Sözcüklerin Geçmişi

Sözcükler bir dilin söz varlığını oluşturan öğelerin arasında en önemli yere sahiptir. Söz varlığı ve özellikle sözcükler yalnızca “bir dilde bulunan bir takım seslerin” belli kurallar çerçevesinde “bir araya gelmesiyle kurulmuş ... göstergeler değil, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyasının, maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı ve dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmelidir” (Aksan 2000, 7)

Bir dili konuşan insanlardan oluşan bir toplum, başka toplum ve topluluklarla din, ticaret, siyaset, bilim, kültür, teknoloji ve benzeri alanlarda iletişim ve ilişkiler kurarken, bu toplulukların dillerinden çeşitli sözcükler, kavramlar alabilmektedir. Neredeyse her dilde başka dillerden alınma sözcükler bulunmaktadır. “Yabancı sözcük” olarak

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

adlandırılan bu öğelerin “yabancılığı” bir süre sonra o dili konuşanlarca artık garipsenmiyorsa ve ana dilin bir parçası sayılıyorsa, bu duruma dikkatle yaklaşmak gerekir. Ama asıl dikkat edilmesi gereken durum, diller arasındaki bu alışverişten çok alınan yabancı öğelerin zamanla alıcı dilin ses, biçim ve söz dizimi yapısını değiştirmeye başlamasıdır.

Aksan (2000,29) yabancı dilden alınan öğeleri ikiye ayırır:

1. *Yerleşmiş yabancı sözcükler* ki bunlar alıcı dilin ses eğilim ve kurallarına uymuş, yabancılığı artık belli olmayan öğelerdir.
2. *Yerleşmemiş yabancı sözcükler* ki bunlar dilin ses eğilim ve kurallarına uymayan, yabancılığı hemen anlaşılan öğelerdir.

Türkçenin başka dillerden sözcük almasını da bu açıdan ele almakta yarar vardır. Başka dillerden çeşitli nedenlerle girmiş olan sözcüklerin ne kadarı Türkçenin ses yapısına -büyük küçük ses uyumu kurallarına, vurgu ve ezgi kalıplarına-, biçim ve söz dizimi kurallarına uymuş veya uydurulmuş ve ne kadarı dilin yapısına uyum sağlamadan varlığını sürdürmüş ve hatta Türkçenin yapısını ne kadar etkilemiş, gibi sorular çok geniş bir çalışmanın konusunu oluşturur.

Türkçenin tarihi evrelerinde diğer dillerden ne kadar etkilendiği, ne kadar ve hangi oranlarda sözcük aldığı ve alım sürecinin nedenleri ise pek çok çalışmada incelenmiştir (İmer 1973; Aksan 2000; Sezgin 2004).

Batı dillerinden Türkçeye sözcük geçişinin günümüzde de artarak devam ettiği inkâr edilmez bir gerçektir. Bunun nedenleri ne olursa olsun, sonuçlarını dinlediğimiz, izlediğimiz, okuyup konuştuğumuz dilde ve günlük hayatımızda görmekteyiz. Sadece kullandığımız ve tükettiğimiz nesnelerin adları yabancılaşmamakta, düşüncelerimiz de çoğu zaman kökenini, hatta anlamını veya çağrışımlarını tam bilemediğimiz sözcüklerle biçimlenmektedir. Kısaca ana dilini konuşan insanların dil bilincini, “kendi diline ilişkin doğal sezgisini” etkileyen bir durumla karşı karşıyayız (Kocaman, 2008, 6-7).

Doğal dil konuşmacısının bu sezgisi, küçük yaşta ana dilini, anne-babasından ve çevresinden öğrenirken dilin ses yapısına, ses uyum kurallarına, biçim ve söz dizimi kurallarına ait beyninde kendiliğinden oluşan doğal bir sezgidir. Bu sezgi dil eğitimiyle şekillenir, gelişir ve dil bilincine dönüşür.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Dile yabancı sözcük girişinin yoğunluğu, zaman dilimlerine ve çeşitli alanlara dağılımı ya da kaynak dillere göre sınıflandırılması, yukarıda değinilen çalışmalarda ve benzeri çalışmalarda ele alınmıştır. Ancak Türkçedeki yabancı sözcüklerin doğal dil konuşmacılarının sezgilerine göre nasıl algılandığı gibi özellikler hakkında çalışmalara ihtiyaç vardır.

Bu çalışmanın amacı yabancı sözcüklerin ana dil konuşmacıları tarafından algılanışlarının belli özellikler ve eğilimler gösterip göstermediği ve bu eğilimlerin eğitim düzeyi, alan, cinsiyet, meslek gibi özelliklerle ilişkisinin belirlenmesidir.

3. Yöntem

Çalışmanın başlığı “yabancı sözcüklerin doğal dil konuşmacılarınca algılanışının incelenmesi” olunca, kullanılacak yöntemin ana maddeleri de bu başlıkta geçen öğelerle ilgili olacaktır. Bu nedenle yöntem şu aşamalardan oluşmaktadır:

1. İncelenecek yabancı sözcüklerin seçimi,
2. Doğal dil konuşmacı evreninin belirlenmesi,
3. Doğal dil konuşmacılarının yabancı sözcükleri algılama durumunu ölçecek bir sormacanın oluşturulması,
4. Sormacanın uygulanması ve verilerin analizi.

3.1. İncelenecek yabancı sözcük bütününün tespit edilmesi amacıyla ulusal günlük bir gazetenin, Radikal’in 01 Mart 2008 ve 05 Mart 2008 tarihleri arasında yayınlanmış beş sayısı seçildi. Bu sayılarda spor sayfası, ilan, sinema rehberi ve televizyon program akışı gibi bölümlerin dışında tüm sayfalar tarandı ve tekrar sıklığı 156 ile 1 kez arasında değişen yaklaşık 1200 tane batı dillerinden Türkçeye girmiş yabancı sözcük belirlendi.

Bu sözcüklerin tümünün bir sormacada sorgulanmasının zor olması nedeniyle, 15-20 dakika gibi bir sürede gözden geçirilebilecek ve çalışmanın amacına uygun düşen 30 adet yabancı sözcük bu listenin içinden seçildi. (Tablo 1: Kullanım Sıklığı Yüksek ve Düşük Sözcükler)

Bu sözcüklerin belirgin özellikleri Fransızca ve İngilizce kökenli olmaları, yazılış ve sesletimlerinin çoğu zaman farklı olmalarıdır. Köken bilgileri için Püsküllüoğlu’nun (2003) ve Nişanyan’ın kökenbilgisi ile ilgili kaynaklarına başvuruldu. Bu 30 sözcükten ilk 15’i sıklığı en yüksek olan, son 15’i ise sıklığı en düşük olan yani 1-3 kez kullanılmış yabancı sözcüklerdir. Bu ayırma gidilmesinin nedeni dilde uzun zamandır (25-100 yıl arası) kullanılan

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

yabancı sözcüklere yaklaşım ile son yıllarda dile girmiş sözcüklere yaklaşım arasında bir farklılığın olup olmayacağını anlama düşüncesidir.

3.2. Doğal dil konuşmacı evreni oluşturulurken eğitim düzeyi, eğitim dalı, meslek ve cinsiyet gibi özellikler ve veri analizi ve değerlendirmenin kolaylığı göz önünde bulundurularak 100 kişilik bir katılımcı grubu seçildi. Bunlardan 60'ı 20'şer kişilik gruplardan oluşan 3 öğrenci topluluğuydu. 20'si İngilizce Öğretmenliği, 20 'si Türk Dili ve Edebiyatı, 20'si ise Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümü öğrencisiydi. Geri kalan 40 kişiden 20'si Yabancı dil öğretimi, Türk Dili ve Edebiyatı, Dilbilim, Mühendislik gibi anabilim dallarından öğretim üyeleri idi. Son 20 kişilik grupta ise subay, pilot, öğretmen, bilgisayarıcı, kırtasiyecisi, berber, terzi, emlakçi, çilingir, elektrikçi, kuru temizlemeci, eczacı teknisyeni, fırıncı, kantin görevlisi ve işçi gibi çok farklı meslek gruplarına mensup ve eğitim düzeyi farklı kişiler vardı. Bu evrenin 61'i kadın ve 39'u erkeklerden oluşmaktadır. (Tablo 2: Doğal dil konuşmacı evreninin özellikleri)

3.3. Doğal dil konuşmacılarının yabancı sözcükleri algılamasını ölçecek sormacanın oluşturulması

Doğal dil konuşmacısının yabancı sözcüklere karşı doğal sezgisine dayanan, diğer bir deyişle, sözcüğün "benimseme" ve "yabancılık" düzeyini algılamaya dayanan tutumu belirlemek amacıyla dört seçeneqli bir durum verildi. Aşağıdaki tabloda kullanılan otuz sözcükten ilk sözcük ve bu sözcükle ilgili seçenekler örnek olarak görülmektedir.

Tablo 3: Benimseme ve Yabancılık Düzeyini Ölçen Sormaca

Aşağıda sözcük sütununda verilen sözcüklerle ilgili olarak size göre en uygun gelen seçeneği, önündeki parantez içerisine (X) yazarak seçiniz.

No	Sözcük	A	B	C	D
1.	operasyon	( ) Türkçedir	( ) Türkçeleşmiştir	( ) Türkçe karşılığı yoksa kullanırım	( ) Yabancıdır, kullanmam

Dikkat edilirse bu sormaca doğal dil konuşmacısının 1'den 30'a kadar sıralanmış sözcüğe nasıl baktığını ortaya koymaya yönelik olduğu görülür. Sormaca uygulanırken bu sözcüklerin köken itibarıyla yabancı bir dilden olduğu bilgisi bilerek söylenmedi, ancak seçeneklerin ne anlama geldiği açıklandı. Bu açıklamaya göre,

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

- A) seçeneği katılımcının, sözcüğün bütünüyle Türkçe olduğunu kabul ettiğini,
- B) seçeneği katılımcının, sözcüğü kökeni yabancı bir dil olan ama Türkçede yaygın kullanılan bir sözcük olarak gördüğünü,
- C) seçeneği katılımcının, sözcüğü kökeni yabancı bir dil olan, ama Türkçe karşılığı olmadığından benimsemese de kullanacağı bir sözcük olarak gördüğünü,
- D) seçeneği katılımcının, sözcüğü kökeni yabancı bir dil olan, Türkçede kullanımı göze kulağa hoş gelmeyen ve kesinlikle benimsemediği bir sözcük olarak gördüğünü belirtmektedir.

Görüldüğü gibi A) seçeneği sözcüğün % 100 Türkçe, D) seçeneği sözcüğün % 100 yabancı, diğer iki seçeneğin de bu iki uç arasında bir yabancılık düzeyini belirtmektedir. Bu çalışmada A) ve B) seçeneklerinin birlikte yabancı sözcüğün “benimsenme” düzeyini gösterdiği; C) ve D) seçeneklerinin birlikte yabancı sözcüğün “yabancılık” düzeyini gösterdiği kabul edilmiştir.

3.4. Sormacanın Uygulanması

Sormaca 20’şer kişilik 3 üniversite öğrenci grubuna doğrudan araştırmacı tarafından fakülte dersliklerinde uygulandı. Öğretim elemanlarından oluşan 20 kişilik gruba sormaca, daha çok gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra internet üzerinden gönderildi ve sormaca doldurulduktan sonra yine internet üzerinden alındı. Geri kalan 20 kişilik değişik meslek mensuplarından oluşan grubun altısına internet üzerinden ve 14’üne de araştırmacı tarafından ulaşıldı ve yüz yüze uygulandı.

3.5. Veri Analiz Aracı

Sormaca verileri SPSS 12.0.1 istatistik yazılımı kullanılarak değerlendirildi. İstatistiksel dağılımlar tablolarla görselleştirildi.

4. Veri İncelemesi

Araştırmada katılımcıların cevapları önce tek tek sözcük bazında, sonra kullanım sıklığı yüksek ve düşük olan 15’er sözcüğü içeren iki sözcük grubu bazında ele alınacaktır. Sözcüklerin kullanım süresi ve sıklığı ile benimseme ve yabancılık düzeyleri arasındaki ilişkiler incelendikten sonra kullanım süresi ve sıklığı ile katılımcı özellikleri arasındaki ilişkiler de ortaya çıkarılıp değerlendirilecektir.

4.1 Verilerin Tek Tek Sözcük Bazında Değerlendirmesi

Yabancı sözcüklerin tek tek ele alındığı tablodan sadece örnek olarak kullanma sıklığı yüksek ve düşük ikişer sözcüğü

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

değerlendirelim. (Tablo 4: Sözcük Seçiminin Tüm Değişkenlere Göre Dağılımı)

4.1.1. A01 Operasyon

“Operasyon” sözcüğünün “benimseme” düzeyi ile ilgili genel dağılımına baktığımızda katılımcıların % 6 oranında bu sözcüğün Türkçe olduğunu, % 70 oranında Türkçeleşmiş olduğunu ve “yabancılık” düzeyi bakımından % 70 oranında istemeyerek kullandığını ve % 1 oranında da tamamen yabancı gördüğünü belirtmektedir.

Sözcüğün Türkçe olduğunu ifade eden 6 katılımcıdan 3’ü ilkokul, 1’i ortaokul, 2’si de lise mezunudur. Üniversite öğrencisi ya da mezunlarının tümü sözcüğün Türkçe olmadığını sezinlemede daha doğrusu bilmektedir.

Sözcüğün Türkçeleştiğini kabul eden öğrencilerden, önce oranı % 95 ile en yüksek olan Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (RPD) öğrencileri, sonra % 85 ile İngilizce Öğretmenliği (İNÖ) öğrencileri ve sonra da % 65 ile Türk Dili ve Edebiyatı (TDE) öğrencileri gelmektedir ki bu da % 61 olan öğretim elemanlarının oranına çok yakındır.

Sözcüğü benimsemeden kullanma dağılımı ise tam tersine olup RPD % 5, İNÖ % 15 ve TDE % 35’tir ve TDE öğrencilerinin oranı yine öğretim elemanlarının % 35 olan oranıyla aynıdır.

Cinsiyete göre dağılımda “benimsemeyi” belirten A) ve B) seçenekleri birlikte ve “yabancılığı” belirten C) ve D) seçenekleri birlikte değerlendirildiğinde anlamlı bir fark gözükmemektedir. Çünkü “benimseme” ve “yabancılık” oranları erkeklerde % 90.1 ve % 10 iken kadınlarda % 91.8 ve % 8.2’dir.

Sözcüğün mesleklere göre dağılımına göz gezdirdiğimizde, öğrenci ve öğretmenlerden “operasyonu” Türkçe kabul eden yokken, diğer meslek grubunda oran % 30 çıkmaktadır. Sözcüğü Türkçeleşmiş kabul eden öğretim elemanı % 55, diğer mesleklerden olanlar % 50 ama (A) seçeneği ile birlikte % 80) ve öğrencilerde % 82 gözükmemektedir. Sözcüğün yabancılık düzeyi ile ilgili dağılım ise beklenen biçimde benimseme düzeyi ile ters orantılıdır.

4.1.2. A02 Ekonomi

Ekonomi sözcüğünün benimsenme ve yabancılık düzeyleri ile ilgili dağılımlar da ilk sözcüğe benzemektedir.

Ekonomi’nin Türkçe olduğunu söyleyenlerden 2’si ilkokul (% 33) ve 1’i lise (% 25) mezunu, 4’ü RPD (% 20) ve 1’i İNÖ (% 5)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

öğrencisidir. TDE öğrencileri ve öğretim elemanlarından bu seçeneği işaretleyen yoktur.

Ekonomi'nin Türkçeleştiğini belirtenlerin oranı Öğretim elemanı, TDE ve İNÖ öğrencilerinde % 85, RPD öğrencilerinde % 75'tir.

Ekonomi'nin benimsenmeden kullanılma oranlarının dağılımı ise tam tersinedir. Öğretim elemanları ve TDE öğrencilerinde % 15, İNÖ öğrencilerinde % 10 ve RPD öğrencilerinde ise % 5'tir.

Ekonomi sözcüğünün cinsiyete göre dağılımında A) ve B) seçenekleri ile C) ve D) seçenekleri birlikte değerlendirildiğinde, erkeklerde oran % 90.1 kadınlarda da % 91.8 çıkmaktadır ki iki oran arasındaki fark anlamlı gözükmemektedir.

Ekonomi sözcüğünün benimseme düzeyinin mesleklere dağılımına baktığımızda diğer meslek elemanlarında % 100, öğrencilerde % 90 ve öğretim elemanlarında % 85'tir.

4.1.3. A16 Hatchback

“Hatchback” sözcüğünün “benimseme” düzeyi ile ilgili genel dağılıma baktığımızda katılımcıların % 4'ü sözcüğün Türkçeleşmiş olarak kabul ettiğini ve “yabancılık” düzeyi bakımından % 30'u istemeyerek kullandığını ve % 66'sı da tamamen yabancı gördüğünü belirtmektedir. Sözcüğün toplam yabancılık düzeyi ile ilgili dağılımı ise % 95-96'dır

Sözcüğün Türkçeleşmiş olduğunu ifade eden 4 katılımcıdan 1'i ortaokul, 2'si üniversite öğrencisi 1'i de öğretim elemanıdır. Sözcüğün benimsenme oranı çok düşük olduğundan eğitim düzeylerine, cinsiyete ya da mesleklere göre dağılımının incelenmesi de fazla anlam ifade etmemektedir.

Sözcüğü benimsenmeden kullanma dağılımında İNÖ % 35 RPD % 20, ve TDE % 15 ve öğretim elemanları % 40 olan oranlarla, yabancı dil bilmenin kullanım sıklığı düşük ve dilde kullanımı göreceli olarak yeni olan sözcüklere karşı bir aşinalık oluşturduğu ve kullanımlarını kolaylaştırdığı düşüncesini akla getirmektedir.

Cinsiyete göre dağılımda “benimseme” oranı erkeklerde %10 kadınlarda % 0 “yabancılık” oranı ise erkeklerde % 90 iken kadınlarda % 100'dür.

Sözcüğün mesleklere göre dağılımına göz gezdirdiğimizde, Türkçe kabul eden yokken, sözcüğü Türkçeleşmiş kabul eden meslek gruplarının oranı % 3.3 ile % 5 arasında gözükmemektedir. Sözcüğün toplam yabancılık düzeyi ile ilgili dağılımı ise % 95-96'dır. En önemli

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

fark sözcüğü benimsemeden kullanma ve yabancı olarak görme oranları ile ilgilidir. Bu oran öğrencilerde % 23-73, öğretim elemanlarında % 45-50 ve diğer meslek üyelerinde % 35-60'tır. Farkları anlamlı kılan meslek gruplarına dağılımdan çok sözcüğün ait olduğu yabancı dile aşına olmanın rolü ortaya çıkmaktadır.

4.1.4. A19 Mortgage

“Mortgage” sözcüğünün “benimseme” düzeyi ile ilgili genel dağılıma baktığımızda, sözcüğü Türkçe kabul eden katılımcı oranının % 0 olduğu, Türkçeleşmiş kabul eden katılımcıların % 8 olduğu ve “yabancılık” düzeyi bakımından % 68 katılımcının istemeyerek kullandığı ve % 24'ünün de tamamen yabancı gördüğü görülmektedir.

Sözcüğün Türkçeleşmiş olduğunu ifade eden 8 katılımcıdan 1'i ortaokul, 6'sı üniversite öğrencisi 1'i de lisansüstü eğitim düzeyindedir. Sözcüğün benimsenme oranı çok düşük olduğu halde bu 8 kişiden 5'inin İNÖ öğrencisi olması anlamlı gözükmemektedir.

Sözcüğü benimsemeden kullanan katılımcıların 1'i ilkökul, 1'i ortaokul, 1'i lise mezunu, 47'si üniversite öğrencisi 18'i de lisansüstü eğitim düzeyindedir.

Sözcüğü benimsemeden kullanma dağılımında öğrencilerin ortalama oranı % 70 iken (İNÖ % 60, RPD % 75, ve TDE % 75) öğretim elemanlarının % 80 ve diğer meslek mensupların % 50 olması eğitim ve yabancılık düzeyi arasında doğru bir orantı olduğu düşüncesini akla getirmektedir. Farkı anlamlı kılan meslek grubundan çok katılımcının eğitim düzeyi olduğu ya da **mortgage** sözcüğünün medyada ve ülke gündeminde olmasından kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir.

Cinsiyete göre dağılımda “yabancılık” oranı erkeklerde %90 kadınlarda % 94'tür.

4.1.5. Değerlendirme

Bu dört sözcüğün istatistik verilerinin değerlendirilmesinden şu genel sonuçları çıkarabiliriz:

1. Fransızcadan Türkçeye geçen, XX. yüzyılın ilk çeyreğinden bu yana Türkçede kullanılan ve veri bütününde 156 kez tekrarlanmış olan **operasyon** sözcüğünün genel benimsenme oranının % 76 ve genel yabancılık oranının % 24 çıkmasının ve Fransızca kökenli olan, 1870'li yıllardan beri Türkçede kullanılan ve veri bütününde 95 kez tekrarlanmış olan **ekonomi** sözcüğünün benimsenme oranının % 92 ve yabancılık oranının % 8 çıkmasının bir rastlantı olmadığı anlaşılmaktadır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Yine İngilizceden Türkçeye geçen ve XX. yüzyılın son çeyreğinden bu yana Türkçede kullanılan ve veri bütününde 2 kez tekrarlanmış olan **hatchback** sözcüğünün genel benimsenme oranının % 4 ve genel yabancılik oranının % 96 çıkmasının ve İngilizce kökenli olan, 2000’li yıllardan beri Türkçede kullanılan ve veri bütününde 2 kez tekrarlanmış olan **mortgage** sözcüğünün benimsenme oranının % 8 ve yabancılik oranının % 92 çıkmasının bir rastlantı olmadığı sonucuna varılabilir.

Yabancı sözcüklerin dilde kullanılma süresi ve kullanım sıklığının yüksek oluşu, sözcüklere yönelik doğal dil konuşmacılarının sezgi, tutum ve eğilimlerini doğrudan etkilemektedir.

2. Genelde eğitimin ve özellikle üniversite düzeyinde bir eğitimin, doğal dil konuşmacılarının yabancı sözcükleri daha düşük oranda benimsemesini sağladığını veya başka bir deyişle yabancı sözcüklere karşı tutumlarında “yabancılik” oranının yüksek çıkmasına yol açtığını, bu nedenle bilgi ve sezgi düzeyinde nitelikli bir dil bilinci kazandırdığını iddia edebiliriz.

3. Yabancı sözcüklerin benimsenme ve yabancılik düzeylerinin cinsiyet kategorilerine dağılımına bakıldığında anlamlı bir ayrımın olmadığı ancak dil bilinci ile cinsiyet arasında doğrudan bir ilişkinin varlığından çok, cinsiyet mensuplarının eğitim düzeyi ile ilgili bir ilişki olduğu ortaya çıkmaktadır.

4. Yabancı sözcüklerin benimsenme ve yabancılik düzeylerinin meslek kategorilerine dağılımına baktığımızda farklılığın yine meslek mensuplarının eğitim düzeyi ile biçimlendiğini görmekteyiz.

5. Yabancı sözcüklerin benimsenme ve yabancılik düzeylerinin öğrencilerin anabilim dallarına göre dağılım sıklığına ve yüzdelerine baktığımızda, üniversite eğitiminin ve özellikle de Türk Dili ve Edebiyatı eğitiminin öğrencilerin dil bilincini belirgin bir biçimde etkilemiş olduğunu anlamaktayız. Yabancı dil eğitiminin de dil bilincinin oluşmasında orta düzeyde etkili olduğunu ve dil eğitimi ile doğrudan ilgili olmayan bir üniversite eğitiminin ise diğer iki anabilim dalına göre dil bilincini daha az etkilediğini ama daha alt düzeyde bir eğitime göre hâlâ önemli sayılabilecek bir dil bilinci oluşturduğunu görebiliriz.

6. Kullanım sıklığı düşük ve dilde kullanımı göreceli olarak yeni olan sözcükleri benimmeden kullanma dağılımında görülen farklar, yabancı dil bilmenin bu tür sözcüklere karşı bir aşinalık oluşturduğu ve kullanımlarını kolaylaştırdığı düşüncesini akla getirmektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

7. Dilde kullanımı yeni olan fakat geçerli durum açısından toplumun gündeminde olan sözcükleri benimsemeden kullanma dağılımında görülen anlamlı farklara ya katılımcıların eğitim düzeyinin ya da sözcüklerin medya ve ülke gündeminde olmasının yol açtığı değerlendirilmektedir.

4.2. Sözcüklerin Kullanım Süresi ve Sıklığı ile Benimsenme ve Yabancılık Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Değerlendirmesi

30 yabancı sözcüğün tek tek kullanım süresi ve sıklığı ile benimsenme ve yabancılık düzeyleri arasındaki ilişkileri değerlendirmeden önce şunu hatırlamakta yarar vardır. Etimolojik sözlük ve kaynaklardaki tarihler kesin olmayıp muhtemel tahmini tarihlerdir. Tablolarda 200+ ile belirtilen sözcükler henüz bu kaynaklarda yer almadığından, bu sözcüklerin son 5-10 yılda (2000 yılından sonra) dile girdiği varsayılmıştır.

Yabancı sözcüklerin Türkçedeki kullanım süresinin ve sıklığının belirtildiği **Tablo-5**'i incelediğimizde şu sonuçlara varabiliriz:

1. Kullanım süresi ve kullanım sıklığı arasındaki ilişkiye göz attığımızda büyük bir paralellik olmasına rağmen, bu paralellik birebir her sözcük için geçerli değil. Örneğin *spor*, *boksör* gibi sözcükler çok eski olmalarına rağmen sıklık sayısı bakımından yüksek değillerdir. Ya da *türban* yeni olmasına rağmen sıklığı çok yüksek bir sözcük olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu genellemeye aykırı durumun nedeni sıklık sayısının bir gazetenin 5 günlük sayısı ile sınırlı tutulması ve bu sürede gündemdeki konularla ilgili sözcüklerin sıklıkla geçmesi ve belki de spor sayfalarının çok teknik bir alan olması nedeniyle tarama dışı tutulmasıdır. (1-5 Mart 2008 tarihleri türbanla ilgili anayasa değişikliğinin ve Kuzey Irak Operasyonunun gündemde olduğu zaman süresidir.)

2. Sormacada tercih edilen A ve B seçeneklerinin toplamından oluşan "benimsenme" düzeyini ve C ve D seçeneklerinin toplamından oluşan "yabancılık" düzeyini gösteren **Tablo-6**'da sözcüklerin kullanım süresi ve benimsenme düzeyini karşılaştırdığımızda daha tutarlı ve doğru orantılı bir paralellik görebiliyoruz. Yine kullanım süresi ve yabancılık düzeyi arasında ters orantılı ama düzenli bir ilişki söz konusudur. Bu genellemelere aykırı gibi gözükken örnekler *türban*, *klon* ve *kareografi* sözcükleridir.

Türban'ın sözcük olarak benimsenme oranının yüksekliği (Türkçedir + Türkçeleşmiştir.) genel bir eğilim olarak gözüküyor. Bu da "konunun sürekli toplumun gündeminde oluşunun getirdiği de

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

facto bir durumdur” diye değerlendirilebilir. *Klon* ile ilgili tercihlere baktığımızda benimseme oranını yükselten gruplar İNÖ (%60) ve RPD (%50) öğrencileridir. *Kareografi* ile ilgili tercihlere baktığımızda İNÖ öğrencileri (%60), Ortaokul ve Lise mezunları (% 50’şer) oranlarıyla benimseme düzeyini yükseltmişlerdir.

3. Tablo-6’dan çıkarılabilecek diğer önemli bir sonuç ta şu olabilir: Yaklaşık 150 ile 50 yıl arasında Türkçeye yabancı sözcük olarak girmiş ve kullanılagelmiş olan birçok sözcük hâlâ katılımcılar tarafından % 10 ile % 40 arasında değişen oranlarda “yabancılık” düzeyinde görülmektedir. Bu sözcüklerin üzerinden bu kadar zaman geçmiş olmasına rağmen belli bir oranda Türkçede benimsenememiş olmaları üzerinde düşünmeye değer. Bu yabancı sözcüklerin yerine Türkçe kökenli yeni sözcüklerin bulunması ve türetilmesi için hâlâ geç olmadığı ve yapılabileceklerin bir an önce yapılması gerektiği anlamı çıkarılabilir.

4.3. Kullanım Sıklığı En Yüksek 15 ve En Düşük 15 Sözcüğün Ortalama Yüzdelerinin Katılımcı Özelliklerine Göre Dağılımının Değerlendirilmesi

4.3.1. Tablo-7’de kullanım sıklığı en yüksek 15 ve en düşük 15 sözcüğün ortalama yüzdelerinin genel dağılımına göz attığımızda aşağıdaki sonuçları çıkarabiliriz:

1. Tüm katılımcıların genel olarak ilk 15 sözcüğü yaklaşık % 82 oranında benimsemesi ve % 18 oranında yabancı görme eğilimi göstermesiyle, buna karşılık kullanım sıklığı düşük olan son 15 sözcüğü % 20.6 oranında benimsemesi ve % 79.4 oranında yabancı görme eğilimi göstermesiyle, yabancı sözcüklerin dilde kullanılma süresi ve sıklığı arttıkça o sözcüklerin benimsenme düzeyinde de artış görüldüğünü bize göstermektedir.

2. Benzer şekilde katılımcıların tercih eğilimleri, dile dışarıdan girmiş sözcüklerin yabancılık düzeylerinin geçiş süresinin ilk yıllarında genelde yüksek çıktığını; dilde bulunma süreleri arttıkça da yabancılık düzeylerinin düşmekte olduğunu göstermektedir.

Bu noktada dilbilim uzmanlarına, dil politikalarından sorumlu yetkililere, eğitimcilere, kısacası dil bilinci taşıyan herkese gereken önlemlerin alınması için belli bir süre olduğu ortaya çıkmaktadır. Yabancı sözcüklerin yerini alacak anadilde sözcük ve kavramların, dilin sesbilgisi, biçimbilgisi ve dili konuşan bireylerin estetik zevkine uygun olarak türetilmesi halinde doğal dil konuşmacısının doğal sezgisi, bu yerli sözcüğü yeğlemekte ve dilin sağlıklı gelişmesine fırsat tanımaktadır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

4.3.2. Tablo-7'de kullanım sıklığı en yüksek 15 ve en düşük 15 sözcüğün ortalama yüzdelerinin katılımcı özelliklerine göre dağılımına göz attığımızda aşağıdaki sonuçları çıkarabiliriz:

1. Türkçeye girmiş yabancı sözcüklere karşı benimseme ve yabancılık düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı sayılabilecek bir farklılık görülmemiştir. Bu durum, kullanım sıklığı hem yüksek hem de düşük olan sözcüklerde fark etmemektedir.

2. Kullanım sıklığı yüksek yabancı sözcükleri Türkçe görme eğilimi, eğitim düzeyi düştükçe artmakta; bu sözcükleri Türkçeleşmiş olarak görme eğilimi ise eğitim düzeyinin artışı ile birlikte yükselmektedir. Kullanım sıklığı düşük yabancı sözcükleri benimseme eğilimi genelde düşük olup oranlar tüm eğitim düzeylerinde birbirine yakındır. Bu, aynı zamanda bu sözcükleri yabancı olarak görme eğiliminin yüksek olduğu ve bunun tüm eğitim düzeyleri için geçerli olduğu anlamına gelmektedir.

3. Kullanım sıklığı yüksek yabancı sözcüklerin katılımcı öğrencilerin anabilim dalları ile ilişkisine gelince, bu sözcüklerin Türkçeleştiği eğilimi İNÖ öğrencilerinde daha düşük, RPD öğrencilerinde daha yüksek ve TDE öğrencilerinde ise en yüksektir. Bu sözcükleri yabancı görme eğiliminin anabilim dallarına dağılımı ise doğal olarak tam tersi bir eğilimi yansıtmaktadır.

Kullanım sıklığı düşük yabancı sözcükleri Türkçeleşmiş olarak görme eğilimi İNÖ öğrencilerinde en yüksek oranla % 31.7 RPD'de % 20.7 ve TDE'de % 16.7 olarak ortaya çıkarken, yabancılık düzeyi ise tersi bir sıralamayı göstermektedir (İNÖ % 68, RPD % 79 ve TDE % 83.3).

Özetle, TDE eğitimi alan kişiler eski yabancı sözcükleri benimsemeye ve yeni yabancı sözcükleri yabancı olarak görmeye daha yüksek eğilim gösterirken, bir yabancı dilin eğitimini alanlarda eski yabancı sözcükleri benimseme ve yeni yabancı sözcükleri yabancı olarak görme eğilimi nispeten daha az yüksektir. Bu sonuç ana dil eğitiminin belirleyici rolünü ortaya koymaktadır.

4. Eski ve yeni yabancı sözcüklerin benimsenme ve yabancılık düzeylerinin meslek gruplarına dağılımında anlamlı farklılıklar görülmemekle birlikte, var olan farklılıkların daha çok meslek üyelerinin eğitim düzeylerinden kaynaklandığı gözlemlenmektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

5. Sonuçlar

Yüzyıllardır Türkçenin diğer dillerle sözcük alışverişi olmuştur. Onlardan etkilenmiş ve onları etkilemiştir. Belli dönemlerde bu alışveriş ve etkilenme tüm dillerde olabilecek bir düzeyin üzerine çıkmıştır. Tanzimat döneminde başlayan batı dillerinin etkisi, söz konusu diller değişse de, günümüze kadar devam etmiştir.

Bu süreçte Türkçede kullanılmaya başlanan yabancı sözcüklerin Türkçeyi ana dili olarak konuşanlarca nasıl algılandığının belirlenmesi, dile yabancı sözcük girişinde takınılacak tutum ve duruşun, neler yapılabileceğinin ipuçlarını vermektedir.

Yabancı sözcüklere ait kullanım süresi ve sıklığı, benimsenme ve yabancılık düzeyleri ile katılımcı özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesinden şu genel değerlendirmeler yapılabilir.

1.Yabancı sözcüklerin dilde kullanılma süresi ve kullanım sıklığının yüksek oluşu, sözcüklere yönelik doğal dil konuşanlarının sezgi, tutum ve eğilimlerini doğrudan etkilemektedir.

2. Eğitim düzeyi arttıkça doğal dil konuşmacılarının yabancı sözcükleri daha düşük oranda benimsediği veya başka bir deyişle yabancı sözcüklere karşı tutumlarında “yabancılık” oranının yükseldiği, bu nedenle bilgi ve sezgi düzeyinde nitelikli bir dil bilinci oluştuğu ortaya çıkmıştır.

3. Yabancı sözcüklerin benimsenme ve yabancılık düzeylerinin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında, anlamlı bir ayrımın olmadığı ancak dil bilinci ile cinsiyet arasında doğrudan bir ilişkiden çok, üyelerin eğitim düzeyi ile ilgili bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

4. Yabancı sözcüklerin benimsenme ve yabancılık düzeylerinin meslek kategorilerine dağılımına bakıldığında, farklılığın yine meslek mensuplarının eğitim düzeyi ile biçimlendiği görülmektedir.

5. Yabancı sözcüklerin benimsenme ve yabancılık düzeylerinin öğrencilerin anabilim dallarına göre dağılım sıklığı ve yüzdeleri göstermektedir ki, üniversite eğitimi ve özellikle de Türk Dili ve Edebiyatı eğitimi öğrencilerin dil bilincini belirgin bir biçimde etkilemektedir. Yabancı dil eğitimi de dil bilincinin oluşmasında orta düzeyde etkili olmakta ve dil eğitimi ile doğrudan ilgili olmayan bir üniversite eğitimi ise diğer iki anabilim dalına göre dil bilincini daha az etkilemektedir. İlköğretim ve lise mezunlarının dil bilinci ise eğitim düzeyleri ile orantılı biçimde kendini göstermektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

6. Yabancı sözcüklerin dilde kullanılma süresi ve sıklığı arttıkça o sözcüklerin dilin konuşmacıları tarafından benimsenme düzeyinde de artış olduğu görülmektedir.

7. Dile dışarıdan girmiş sözcüklerin yabancılık düzeyi geçiş süresinin ilk yıllarında genelde yüksek çıkmakta; dilde bulunma süresi arttıkça da yabancılık düzeyinde düşme olduğunu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- DEMİRCAN, Ömer, **Türkiye Türkçesinin Ses Düzeni: Türkiye Türkçesinde Sesler**, Türk Dil Kurumu Yayınları no:461, Ankara 1977.
- DOĞAN, Aksan, **Türkçenin Sözcüğü**, Engin Yayınevi, Ankara 2000.
- EMECAN, Neşe, **1960'tan Günümüze Türkçe Bir Sözlük Denemesi**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1998.
- HATİPOĞLU, Çiler, "Sesbilgisi ve Sesbilim" , (Ed. Ahmet Kocaman), **Dilbilim: Temel Kavramlar Sorunlar ve Tartışmalar**, Dil Derneği Yayınları, Ankara 2006, s.(15-42).
- İMER, Kamile, **Türk Yazı Dilinde dil devriminin başlangıcından 1965 yılı sonuna kadar özleşme üzerine sayıma dayanan Bir araştırma**. AÜDTC Türkoloji Dergisi, Cilt 5, Ankara 1973, s.(175-190).
- NİŞANYAN, Sevan, **Sözlerin Soyağacı: Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü**, Adam Yayınları, İstanbul 2003.
- NİŞANYAN, Sevan, **Sözlerin Soyağacı: Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü**, <http://www.nisanyansozluk.com>, (SGT: 15.10.2010).
- ÖZDEM, Ragıp Hulusi, "Dilimizde Yerleşmiş Yabancı Unsurlar", (Haz. Recep Toparlı), **Ragıp Hulusi Özdem TDK Yayınları No:778**, Ankara 2000, s. (407-418).
- ÖZÖN, Nejat, **Büyük Dil Kılavuzu**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1995.
- ÖZSOY, Ayşe Sumru, **Türkçenin Yapısı-I: Sesbilim**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul 2004.
- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali, **Türkçedeki Yabancı Sözcüklerin Sözlüğü**, Arkadaş Yayınevi, Ankara 2003.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Redhouse Sözlüğü: İngilizce-Türkçe, Redhouse Yayınevi, İstanbul 1982.

SEZGİN, Fatin, **Türkçede Batı Kaynaklı Kelimelerin Yoğunluğu**, TDK yayınları no: 884, Ankara 2004.

Tablo 1: Kullanım Sıklığı Yüksek ve Düşük Sözcükler

Grup	Yabancı Sözcük	Kullanım	Kullanım
A01	Operasyon	192+	156
A02	Ekonomi	1870	95
A03	Türban	1980	90
A04	Enflasyon	192+	86
A05	Film	192+	80
A06	Grup	195+	70
A07	Spor	189+	12
A08	Program	192+	59
A09	Kültür	192+	53
A10	Elektrik	180+	45
A11	Medya	197+	39
A12	Festival	195+	17
A13	Rekor	192+	11
A14	Video	197+	11
A15	Boksör	189+	3
A16	Hatchback	198+	2
A17	Holocaust	200+	2
A18	Curator	197+	3
A19	Mortgage	200+	2
A20	Agresif	197+	1
A21	Trend	197+	2
A22	Apartheid	200+	1
A23	Dijital	197+	13
A24	Klon	199+	1
A25	Ecstasy	200+	1
A26	Flashback	200+	1
A27	Genom	200+	1
A28	Hacker	200+	1
A29	Streç	197+	1
A30	Kareografi	200+	1

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

NOT: Kullanım Süresi sütununda yazılan tarihlerin birler basamağında bulunan +, 0 ile 9 arasındaki rakamları belirtir.

Tablo 2: Doğal Dil Konuşmacı Evreninin Özellikleri

DEĞİŞKENLER		DURUM SAYISI
GENEL		100
CİNSİYET	Erkek	39
	Kadın	61
EĞİTİM DÜZEYİ	İlkokul	6
	ortaokul	2
	Lise	4
	Üniversite	65
	Lisansüstü	23
ANABİLİM DALI	İngilizce Öğretmenliği	20
	Türk Dili ve Edebiyatı.	20
	Rehberlik ve Psikolojik	20
	Diğerleri	40
MESLEK	Öğrenci	60
	Öğretim Elemanı	20
	Diğerleri	20

Tablo 3: Sözcük Seçiminin Tüm Değişkenlere Göre Dağılımı

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

SEÇENEKLER	A01 OPERASYON																													
	GENEL		CİNSİYET				EĞİTİM DÜZEYİ								ANABİLİM DALI						MESLEK									
			Erkek	Kadın	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü	İngilizce Öğr.	Türk Dili-Edebi.	Reh.Fsi.Dan.	Diğerleri	Öğrenci	Öğr. Eleman	Diğerleri														
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde				
A)Türkçedir.	6	6	4	10	2	3	3	50	1	50	2	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	15	-	-	-	6	30
B)Türkçeleşmiştir.	70	70	25	64	45	74	1	17	1	50	1	25	53	82	14	61	17	85	13	65	19	95	21	53	49	82	11	55	10	50
C)Türkçe karşılığı yoksa kullanırım.	23	23	9	23	14	23	2	33	-	-	1	25	12	19	8	35	3	15	7	35	1	5	12	30	11	18	8	40	4	20
D)Yabancıdır, kullanmam.	1	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	1	5	-	-	
Toplam	100	100	39	100	61	100	6	100	2	100	4	100	65	100	23	100	20	100	20	100	20	100	40	100	60	100	20	100	20	100

Tablo 3: Sözcük Seçiminin Tüm Değişkenlere Göre Dağılımı- Devam

SEÇENEKLER	A16 HATCHBACK																													
	GENEL		CİNSİYET				EĞİTİM DÜZEYİ								ANABİLİM DALI						MESLEK									
			Erkek	Kadın	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü	İngilizce Öğr.	Türk Dili-Edebi.	Reh.Fsi.Dan.	Diğerleri	Öğrenci	Öğr. Eleman	Diğerleri														
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde		
A)Türkçedir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B)Türkçeleşmiştir.	4	4	4	10	-	-	-	1	50	-	2	3	1	4	1	5	1	5	-	-	2	5	2	3	1	5	1	5	1	5
C)Türkçe karşılığı yoksa kullanırım.	30	30	12	31	18	30	2	33	1	50	-	17	26	10	44	7	35	3	15	4	20	16	40	14	23	9	45	7	35	
D)Yabancıdır, kullanmam.	66	66	23	59	43	71	4	67	-	4	100	46	71	12	52	12	60	16	80	16	80	22	55	44	73	10	50	12	60	
Toplam	100	100	39	100	61	100	6	100	2	100	4	100	65	100	23	100	20	100	20	100	20	100	40	100	60	100	20	100	20	100

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010

Tablo 4: Kullanım Süresi ve Sıklık Arasındaki İlişki

SEÇENEKLER	A19 MORTGAGE																													
	GENEL		CİNSİYET		EĞİTİM DÜZEYİ								ANABİLİM DALI						MESLEK											
			Erkek	Kadın	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü	İngilizce Öğr.	Türk Dili-Edeb.	Reh. Psi. Dan.	Diğerleri	Yönetici	Öğr. Eleman	Diğerleri														
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde				
A) Türkçedir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B) Türkçeleşmiştir.	8	8	4	10	4	7	-	-	1	50	-	-	6	9	1	4	5	25	1	5	-	-	2	5	6	10	1	5	1	5
C) Türkçe karşılığı yoksa kullanırım.	68	68	23	59	45	74	1	17	1	50	1	25	47	72	18	78	12	60	15	75	15	75	26	65	42	70	16	80	10	50
D) Yabancıdır, kullanmam.	24	24	12	31	12	20	5	83	-	-	3	75	12	19	4	17	3	15	4	20	5	25	12	30	12	20	3	15	9	45
Toplam	100	100	39	100	61	100	6	100	2	100	4	100	65	100	23	100	20	100	20	100	20	100	40	100	60	100	20	100	20	100

Grup No	Yabancı Sözcük	Kullanım Süresi	Kullanım Sıklığı
A10	elektrik	180+	45
A02	ekonomi	187+	95
A07	spor	189+	12
A15	boksör	189+	3
A01	operasyon	192+	156
A04	enflasyon	192+	86
A05	film	192+	80
A08	program	192+	59
A09	kültür	192+	53
A13	rekor	192+	11
A06	grup	195+	70
A12	festival	195+	17
A11	medya	197+	39
A23	dijital	197+	13
A14	video	197+	11
A18	küratör	197+	3
A21	trend	197+	2

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010

A20	agresif	197+	1
A29	streç	197+	1
A03	türban	198+	90
A16	hatchback	198+	2
A24	klon	199+	1
A17	holocaust	200+	2
A19	mortgage	200+	2
A22	apartheid	200+	1
A25	ecstasy	200+	1
A26	flashback	200+	1
A27	genom	200+	1
A28	hacker	200+	1
A30	kareografi	200+	1

Tablo 5: Sözcüklerin Kullanım Süresi ve Benimsenme/Yabancılık Düzeyi Arasındaki İlişki

Grup No	Yabancı Sözcük	Kullanım Süresi	Benimsenme oranı	Yabancılık Oranı
A10	elektrik	180+	90	10
A02	ekonomi	187+	91	8
A07	spor	189+	90	10
A15	boksör	189+	80	20
A09	kültür	192+	91	9
A05	film	192+	90	10
A08	program	192+	82	18
A13	rekor	192+	81	19
A01	operasyon	192+	76	24
A04	enflasyon	192+	72	28
A06	grup	195+	91	9
A12	festival	195+	60	40
A11	medya	197+	73.5	26.5
A14	video	197+	76	24
A20	agresif	197+	58	42
A23	dijital	197+	57	43
A29	streç	197+	39	61

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

A21	trend	197+	19	71
A18	küratör	197+	4	96
A03	türban	198+	81	19
A16	hatchback	198+	4	94
A24	klon	199+	38	62
A30	kareografi	200+	32	68
A28	hacker	200+	15	85
A25	ecstasy	200+	13	87
A26	flashback	200+	9	91
A19	mortgage	200+	8	92
A27	genom	200+	7	93
A22	apartheid	200+	3	97
A17	holocaust	200+	2	98

Tablo 6: İlk 15 ve Son 15 Sözcük Yüzdelerinin Katılımcı Özelliklerine Göre Dağılımları

		DURUM SAYISI	İLK 15 SÖZCÜK İÇİN				SON 15 SÖZCÜK İÇİN			
DEĞİŞKENLER			A) Türkçedir.	B) Türkçeleşmiştir.	C) Türkçe karşılığı yoksa kullanırım.	D) Yabancıdır kullanmam.	A)Türkçedir.	B) Türkçeleşmiştir.	C) Türkçe karşılığı yoksa kullanırım.	D) Yabancıdır kullanmam.
GENEL		100	12.2	70.04	16.6	1.8	0.7	19.9	36.3	43.1
CİNSİYET	erkek	39	11.3	69.5	15.9	3.3	0.5	19.3	32.1	48.0
	kadın	61	11.2	71.0	17.0	0.9	0.8	20.2	39.0	40.0
M DÜZEYİ	İlkokul	6	43.3	40.0	13.0	3.3	4.4	13.3	21.1	61.1
	ortaokul	2	13.3	83.3	1.0	-	-	30.3	40.0	30.0

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

	Lise	4	41.7	35.0	13.3	10.0	6.7	6.7	8.3	78.3
	Üniversite	65	9.0	73.4	16.7	0.8	0.2	22.6	39.2	38.1
	Lisansüstü	23	3.5	75.0	18.6	2.9	-	15.4	36.8	47.8
ANABİLİM DALI	İngilizce Öğr.	20	10.0	66.6	23.1	0.3	0.3	31.7	33.0	35.0
	Türk Dili-Edeb.	20	3.7	80.3	14.3	1.7	-	16.7	39.0	44.3
	Reh.Psi.Dan.	20	13.3	73.7	12.3	0.7	0.3	20.7	42.0	37.0
	Diğerleri	40	14.5	65.8	16.5	3.2	1.3	15.2	33.8	49.7
MESLEK	öğrenci	60	9.0	73.5	16.6	0.9	0.2	23.0	38.0	38.8
	öğr.ele.	20	3.7	73.6	19.4	3.3	-	16.0	38.0	46.0
	diğerleri	20	25.3	58.0	13.7	3.0	2.7	14.3	29.7	53.3

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*